קהילות

איגוד עמלי התורה ירושלים

בס"ד ◆ גליון י"ב ◆ ניסן התשפ"א ◆ 0799-444-971 ◆ a0799444971@gmail.com

מפי רבותינו

הגאון הגדול רבי משה הלוי שליט"א ◆ ראש ישיבת "תפארת לוי"

מאמר הגדה של פסח

א. הנה בהגדה של פסח שנתחברה ע"י חז"ל הקדושים ונתקן לאומרה בליל הז הפסח ענינה הוא תיאור השתלשלות גלות ישראל ושעבודם במצרים וגאולתם משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, ופליאה היא שלאורך כל ההגדה לא נזכר כלל שמו של מרע"ה שהיה שלוחו של הקב"ה לגאול את ישראל ממצרים.

והפעם היחידה שנזכר שמו של מרע"ה הוא בדברי ר' יוסי הגלילי - מנין אתה אומר שלקו במצרים י' מכות ועל הים לקו נ' מכות וכו' "וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו". אמנם כאן לא נזכר כלל שמו של מרע"ה על פעולותיו ושליחותו לגאול את ישראל, אלא אגב גרדא דקרא דאיתנין להוכיח את החילוק בין מכות מצרים למכות שעל הים.

וכבר עמדו בספרים על נקודה זו. [עיין בספר ח"ח על התורה סוף פרשת בהעלותך (עמ' קמא') בהערה בשולי הדף מהגר"ש גריינמן].

וראיתי בהקדמת הספר כלי חמדה לחומש בראשית להגאון ר' מאיר דן פלאצקי זצ"ל שכתב בזה מהלך נפלא וכפי שיבואר להלן בתוספת נופך בעז"ד.

והבאנו בהרחבה במקו"א דברי בית הלוי על התורה פר' שמות שהאריך לבאר שגלות ישראל ושעבודם במצרים היו בשני מישורים הן במישור הגשמי שפגעו בגופם ע"י עבודה קשה בחומר ובלבנים, והן במישור הרוחני שהחטיאום וטימאו את נפשותיהם בזוהמם מצרים עד שרק חמישית מבנ"י רצו לצאת ממצרים, וכמו שדרשו חז"ל ע"פ "וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים", וגם אותם שכבר רצו לצאת היו בבחינת "גוי מקרב גוי" עד שמידת הדין קטרגה עליהם הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז וכו'. ועל שני אופני השיעבוד הללו רמז הקב"ה למרע"ה בב' מופתים שצוהו לעשות, מופת המטה שנהפך לנחש פי' חז"ל מה נחש נושך וממית כך פרעה ועמו היו נושכין וממתין לישראל וזה מורה על השיעבוד הגשמי שפגע בגופן של ישראל, והמופת השני של ידו מצורעת כשלג פי' חז"ל מה מצורע טמא ומטמא כך פרעה ועמו טמאים ומטמאים את ישראל וזה רומז על השיעבוד הרוחני שטימאום בזוהמת מצרים, והנה מה שרמז לו את השיעבוד הגשמי בנחש יותר משאר חיות שטורפות אף יותר מהנחש, משום ששאר חיות טורפות להנאתם לאכול את טרפם, משא"כ הנחש שאין לו הנאה בהזיקו וכל כוונתו רק להזיק, ובזה גילה הקב"ה למרע"ה את פעונות לבו הרע של פרעה שאין עיקר כוונתו בשעבודו הגשמי להנאת עצמו ולהפיק רווח כלכלי משעבודם של רבבות עבדים חינם אין כסף, דא"כ לא היה מורה להפוך עבודת גברים לנשים כמאמר חז"ל, דבזה ודאי תרד תפוקת עבודתם כשעובדים בעבודה שהיא הפך טיבעם. אלא כל כוונתו היתה לענות את גופם ועי"ז להחליש את חוסנם הרוחני באמונת אבותם.

ויש להשלים הדברים ממה שראיתי מובא מפי השמועה ממרן הבית הלוי זצ"ל לפרש את הפסוק המובא בהגדה "וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך" (שמות א' י"ד) בנוהג שבעולם שעבודה שאדם רגיל לעבוד בה אף אם היא עבודה קשה לרוב הרגלו לא יקשה בעיניו לעשותה, ומלאכתו נעשית בקלות ובמהירות ובאופן המועיל. משא"כ עבודה חדשה שהאדם עדיין לא נוסה בה דכל ההתחלות קשות. ולזאת התחכמו המצרים כדי להכביד את העבודה על ישראל שבכל זמן קצר היו מחליפים העובדים ומלאכה אף שברור שעי"ז תפוקת עבודתם יורדת כי עיקר מטרתם היתה לענותם ולא היו חפצים כלל בריווח מעבודתם וכמו שאמרו חז"ל "אם פיתום" - שפי תהום בולעו "ואת רעמסס" - שראשון ראשון מתרוסס וזוחי מהוהה של עבודת פרך וכמו שפי' רש"י בשם חז"ל "לא תירדה בו בפרך ויראת מאלוקיך" (ויקרא כ"ה מ"ג) מלאכה שלא לצורך כדי לענותו, אל תאמר החם לי את הכוס הזה והוא אינו צריך, עדור תחת הנפץ עד שאבוא וכו'.

ב. ומצוא הדברים נמצינו למדים את המבט הנכון על גאולת מצרים שעיקרה אינו השחרור מהשעבוד הגשמי, אלא הגאולה הרוחנית מאפילה לאור גדול שהרי עיקר תוקפו של שיעבוד מצרים היה השעבוד הרוחני וכמשכ"ת.

ומעתה יש לבאר היטב מה ראו מחברי ההגדה להשמיט את שמו של מרע"ה ושליחותו לגאול את ישראל, דהנה הורונו חז"ל בהגדה, דגאולת מצרים היתה ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו ולא ע"י שליח. וצ"ל דשליחותו של מרע"ה היתה לצורך הגאולה הגשמית וכמו שאכן נשתדל מרע"ה גם בתוך גלות מצרים להקל מעליהם את העבודה ושכנע את פרעה שלא להעבידם בשבת. וכן פעל ששבט לוי לא יעבדו בעבודת פרך וכמו שאמרו חז"ל, אכן גאולתם הרוחנית ממ"ט שערי טומאה ולהביאם לדרגה רוחנית

עצומה של מ"ט שערי קדושה כשבאו למרגלות הר סיני, זה רק הקב"ה בכבודו ובעצמו יכול לעשות נס ופלא כזה באתערותא דלעילא. ועיקר ההלל וההודאה על גאולת מצרים היא על גאולתנו הרוחנית שזכינו לקיום ההבטחה של "התעבדון את האלוקים על ההר הזה" ולקבלת התורה שעשתה אותנו לבני חורין לנצח דא"ארן לך בין חורין אלא מי שעוסק בתורה".

וזהו מה שתיקנו אנשי כנה"ג בנוסח התפילה "ויוציא את עמו מתוכם לחרות עולם" מבחינת הגלות הגשמית גאולת מצרים אינה "גאולת עולם" שהרי כלל ישראל נשתעבדו אח"כ בגלויות נוספות גלות אדום וכו', אך גאולתם הרוחנית שזכו לקבלת התורה היא "חרות עולם".

ויעוין בגמ' מגילה יד. דנתבאר מ"ט אין אומרים הלל בפורים - רבא אמר בשלמא התם "הללו עבדי ה'" ולא עבדי פרעה (שהרי לחירות יצאו - רש"י) אלא הכא "הללו עבדי ה'" ולא עבדי אחשורוש אכתי עבדי אחשורוש אנן (דלא נגאלו אלא מן המיתה - רש"י).

ולכאו' צריך ביאור דהיאך אמרו בנ"י הלל בפסח בהיותם בגלות בבל ואדום "הללו עבדי ה'" דהא הם משועבדים לעם זה ועכצ"ל כנ"ל דעיקר ההלל וההודאה בפסח אינם על חירותם הגשמי אלא על חירותם הרוחנית שנתעלו להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש ולקבל התורה ולכן אף שמבחינה גשמית חזרו ונשתעבדו בגלויות נוספות אך חירותם הרוחנית היא חירות עולם, משא"כ בזמן אחשורוש דמיעקרא כל גזירת המן ונס הצלתם היו רק במובן הגשמי ולכן כל זמן שאכתי עבדי אחשורוש אנן אין מקום לאמירת הלל "הללו עבדי ה'.

וכדי להאיר ענינו בהשקפת אמת זו על גאולת מצרים שעיקר ענינה הוא גאולת הנפש משעבודם הרוחני במצרים, השמיטו בעלי ההגדה את שמו של מרע"ה ושליחותו לגאול את ישראל, דלפי משנ"ת מרע"ה לא היה שליח אלא לגאולתם הגשמית, אך גאולתם ברוחנית מאפילה לאור גדול נעשתה ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו, דרק הבורא עולם יכול לחולל נס מופלא כזה להעלותם מדיוטא תחתונה של זוהמת מצרים לקדושה עליונה ולחירות עולם, והדברים נפלאים.

ג. ולהשלמת הדברים יש לציין דרעיון זה שנתבאר בהרחבה בדברינו ענינה של גלות וגאולת מצרים נשזר בכמה פסקאות בהגדה וכפי שיבואר.

"ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים"

ותמהו המפרשים דמה הכרח הוא זה שאם לא היינו נגאלים אז היינו עד היום משועבדים לפרעה במצרים, שהרי מאז ועד היום בעלמו ממלכות גדולות מעל פני האדמה ואבד שלטונם עקב מלחמות או שאר מאורעות הזמן ואולי גם אנו היינו משתחררים מעול מצרים בזמן מן הזמנים.

ובהגדה "מבית לוי" הובא ביאור מרן הגרי"ז זצ"ל דכוונת בעל ההגדה דגם אם מבחינה גשמית היינו משתחררים מעול עבדות מצרים ביום מן הימים, אך אילו לא הוציאנו אז הקב"ה זוהמת מצרים לאור גדול לעשותנו "עבדי ה'" היינו היום באותה דרגה רוחנית כמו בזמן שעבוד מצרים דזהו עיקר תוקפה של גלות מצרים וכמשנ"ת.

"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים - שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים - לא את אבותינו בלבד גאל הקב"ה אלא אף אותנו גאל עמהם וכו'".

מבאר בעל נתיבות המשפט זצ"ל בפי' "מעשה ניסים" על ההגדה, אילו עיקר הודאתנו ושמחתנו היתה על הגאולה הגשמית ממרירות השעבוד לא היינו חייבים לראות את עצמינו כאילו יצאנו משם, גם בנוסח הברכה לא היינו אומרים "אשר **גאלנו** וגאל את אבותינו" אלא היינו אומרים כמו בכל נס שנעשה לאבותינו "שעשה ניסים **לאבותינו**" כי אנו עצמינו באמת לא נגאלנו משום שיעבוד גשמי אך בהיות ועיקר של גלות וגאולת מצרים היה במישור הרוחני, שזכינו להיות עבדי ה' ולקבל התורה ובזה נעשינו לנצח בני חורין, ובגאולה רוחנית זו אנו ויוצאי מצרים שווים, שגם היותנו אנו בני חורין הוא רק מכח התורה שקבלו אבותינו דאין לך בן חורין אלא מי שעוסק וכמשנ"ת.

ולאחר זמן ראיתי שדברינו בגדר גלות וגאולת מצרים מבוארים להדיא בזוהר חדש פר' יתרו (דף ל"א ע"א) וזה תרגום דבריו:

"אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" בפס' זה שאל ר' ייסא הקטן מן חברים מרשב"ן, א"ל יש לי לשאול שאלה אחת ממך ודופקת לי בלבי ואני ירא לשאול ממך ואני אומר אם אשאל אם מפחד אולי אענש ואם לא אשאל נבוך אני בליבי, א"ל רשב"י אמור, א"ל זה שהקב"ה מזכיר את ישראל בכל מקום ומקום "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", "אני ה' אלוקכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, איזה יתרון מלמדנו בזה הלא תנאי שלם הוא וזו שאמר לאברהם "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו' ואח"כ יצאו ברכוש גדול" וא"כ למה לו להזכיר להם הדבר בכל מקום.

אמר לו בא וראה בני הקב"ה לא התנה עם אברהם אלא שיוציא את ישראל מגלות מצרים ולא שיוצאם מתחת שעבוד אלהים אחרים, כי ודאי כשישראל היו במצרים נטמאו ונטנפו את עצמם בכל מיני טומאה, עד שהיו שוכנים תחת מ"ט כוחות הטומאה והקב"ה הוציאם מתחת השעבוד של כל אלו הכוחות, ועוד שהביאם במ"ט שערי בינה שכנגדם דשערי טומאה, מה שלא התנה עם אברהם אלא להוציאם ממצרים.

והוא עשה טובו וחסדיו עמהם להוציאם ממ"ט שערי טומאה ולהכניסם במ"ט שערי קדושה, ומשום זה תמצא בתורה המישים פעמים יציאת מצרים להראות לכל באי העולם החסד שעשה הקב"ה עם ישראל שהוציאם מאלו כוחות הטומאה והביאם לתוך כוחות הטהרה שהם המישים". ע"כ.

רבי ייסא תמה על מה שמפורש במקראות התורה שיציאת מצרים היא היסוד המחייבנו להשתעבד לעבודתו יתברך שגאלנו מעבדות לחירות. ולכאורה מה חידוש יש בגאולה זו הרי מעיקרא כשנגזרה גלות מצרים הבטיח הקב"ה לאברהם אבינו "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה ואחר כן יצאו ברכוש גדול" וכיון שמתחילתה גלות מצרים היתה לזמן קצוב שורת הדין היא שבתום הזמן יגאלו ישראל. [ואף שהקב"ה חישב את הקץ ולא עבדו בפועל אלא מאתים ועשר שנה מ"מ כבר ביארו חז"ל שקושי השעבוד השלים את גזירת השעבוד של ארבע מאות שנה].

וע"ז השיבו רשב"י שאכן הגאולה הגשמית משעבוד מצרים נובעת מכח ההבטחה שהבטיח הקב"ה לאאע"ה בברית בין הבתרים, אך עיקר הגאולה שבה בא לידי ביטוי חסדו יתברך עמנו הפדות הרוחנית מאפילת טומאת מצרים לאור גדול שנתעלו במ"ט שערי קדושה שע"ז מעולם לא הובטח אאע"ה. ומכוח גאולה רוחנית זו נשתעבדו לעבודתו יתברך, והדברים מאירים.

מאודי האומה

הגאון הגדול רבי מאיר אביחצירא זצוק"ל ◆ י"ז ניסן תשמ"ג

רבנו נולד בשנת התרע"ז במחוז **תאפילאלת** שבדרום **מרוקו**, לאביו הגדול **רבנו ישראל אביחציר** זצוק"ל. כבר מינקותו ניכרו בו ניצני גאונות, ולבו היה נמשך אל התורה באופן מבהיל, ובמשך כמעט כל שנות ילדותו עסק בתורה בהתמדה בלתי נתפסת, ובגודל כשרונו זכר את לימודיו כבור סוד שאינו מאבד טיפה.

סדר היום בבית אביו התנהל בו בשעות הערב הלכו לנום את שנתם, בחצות ליל קמו לתיקון חצות, ולאחריו עסקו בתורה עד לתפילת ותיקין, אחר ארוחה קצרה (כאשר הייתה כזו) ישבו ועסקו בתורה ברציפות עד מנחה, לאחריה המשיכו את לימודם ברציפות עד תפילת ערבית, אכלו מעט והלכו לנום כחוזר חלילה. בצורה זו היו יכולים ללמוד כשמונה עשרה שעות ביממה ויותר.

גאונותו הבלתי נתפסת של רבינו, יחד עם סדר היום בבית אביו, סייעו בעדו להשתלם בחוק לימודיו כשאיפת לבו הטהור ובטרם הגיעו לגיל בר מצווה כבר שלט ברוב מסכתות ש"ס בבלי בע"פ עם הגפ"ת.

סיפר **הגאון רבי דוד יהודיף** זצוק"ל, ביום בר המצווה של רבינו ניגש אל אביו ואמר לו כי ברצונו להעניק לו 'מתנה' ולהיכנס על ספר "שב שמעתתא" (אף שלא היה מצוי במרוקו, בקרב השדרים מא"י היה ידוע כי ישנו רב גדול בתפילאלת בשם רבי ישראל אביצחירא, הרוכש כל ספר שמובא אליו כמעט בכל מחיר), והעיד אביו הגדול כי שלט בספר כולו ובכל פרטי הלומדות שבו.

כבר בהיותו כבן כ' שנים נסע להיכנס לדיינות בבית הדין הגדול, אשר שכן בבירת מרוקו - רבאט. המבחן לדיינות במרוקו התפרס על שלושה ימים רצופים ולעתים יותר. החלק הראשון כלל מבחן בכתב על ש"ס בבלי כולו הדק היטב, החלק השני גם הוא בכתב, על הלכה כללית או"ח ויו"ד לכל אורכם ורחבם, החלק השלישי התמקד בשליטה מלאה בשו"ע אבן העזר וחושן משפט עם הנו"כ ודעות הפוסקים. החלק האחרון של המבחן היה הקשה ביותר. עילוי אשר צלח את שלושת המבחנים הקודמים, עמד מול חברי בית הדין הגדול והם תקפוהו בחוד ובחנית בהלכה ובש"ס, בשאלות קשות מרחבי התורה כולה, כאשר על תשובותיו ניתכות קושיות חדות בהלכה, בגמרא ובסברא. רק מתי המעט אשר הצליחו לעמוד במבחן נוקב זה, זכו לסמיכה ולתואר 'דיין'.

לפיכך, גדול עד מאוד היה תמהונם של דייני ביה"ד, כיצד זה צעיר שכמותו סבור כי יצליח לעמוד במבחן הנוקב, אשר מתמידים הכפולים ממנו בגיל לא צלחוהו. אך מפאת כבודו של אביו הגדול, ניאותו לקבלו ולבוחנו. אך החל המבחן ועמדו מיד הדיינים על טעותם, באשר השיב לכל שאלותיהם תשובות ניצחות בזו אחר זו, בהבירות רבה ובגאונות מופלאה תוך שליטה בכל פרטי הסוגיות הנידונות ומעבר להן.

בסופו של דבר כתב אב בית הדין לאביו בתעודת הדיינות השמורה בין בני המשפחה עד היום בזה"ל: "בנו הצעיר נ"י בא להיבחן, ונמצא בוחן" (!).

בשנת התש"ה נתמנה לרב העיר מידלת במרוקו, ובשנת תש"ג לרבה של העיר ארפוד. בשנת תשכ"ה עלה לארץ הקודש והתיישב בעיר אשדוד. רבים מגדו"י אשר אתו למעונו במהלך השנים, התבטאו בביטויים מבהילים על גאונותו וגדלותו הבלתי נתפסת בכל מכמני התורה. סיפר מורנו הגאון רבי מאיר אמסלם יבדלחט"א (בן דודו של רבינו) כי בצעירותו ראה את רבינו בביתו וספרים רבים על שולחנו בהלכה ובש"ס, אך ביניהם לא הייתה גמרא. כבן בית שם, העז לשאול את רבינו מדוע אין גמרא בין הספרים, והשיב לו רבינו "**רבי מאיר, וכי אני אחכה לגיל שלי, כדי לדעת ש"ס בעל פה?!...**".

זמן מה לפני פטירתו חלה ל"ע וחוה"מ פסח - י"ז ניסן תשמ"ג, נצחו האראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש עוד בחיי אביו. רבינו נקבר בהר הזיתים, ומופתים רבים נקשרו בשמו, הן בחייו והן אחר פטירתו.

מסורת אבותינו

הרה"ג רבי אלון בר שלום שליט"א ◆ מח"ס לשמש שם ושא"ס ורה"ח בכולל "מטה משה"

הא לחמא עניא

הנה נוסח ההגדה 'הא לחמא' עניא בלשון ארמית נאמר, כדי שיבינו הנשים והתינוקות, שכשתיקנו היתה לשונם לשון ארמית. כ"כ הראב"ה (סי' תקבה), והראב"ן מס' פסחים, ריטב"א בפי' הגדה, והאבודרהם בפי' ההגדה, וכ"כ האורחות חיים (ח"א סדר ליל הפסח אות יח), ולכן שיבח גם לאלו שלועזין אף עבדים היינו דמנהג יפה הוא שמאחר שלעזו השאלה ראוי שילעזו אף התשובה. וכיוצ"ב כתב הדרכי משה (סימן תעא אות יז) בשם מהרי"ב דיש לומר הא לחמא בלשון שמבינים הקטנים והנשים וכן עשה ר"י מלונדרי"ש תיקן כל ההגדה בלשון לע"ז כדי שיבינו הקטנים והנשים. עכ"ל. והכל בו (סי' נ יג א) כתב דמנהג יפה הוא. ומ"מ מבואר שצריך שיבינו את ההגדה, וכ"כ הערוך השולחן (או"ח סימן תעג) שיאמר בלשון שמבינים הנשים והקטנים אז יפרש להם הענייין, ושכן עשו הגדולים. ועכשיו שנתרבו הדפוסים ונדפס ההגדה בלשון לע"ז וכל הנשים והתינוקות שלנו קוראין מעצמן לא נהגו לבאר להן כי הן יודעות בעצמן לקרות ולהבין עניין יציאת מצרים. ומשמע שאם אינם מבינים ראוי שיבאר להם. ועי' בספר הפרדס לרש"י ובמחזור ויטרי (עמ' 292) שכתבו שהטעם שאומרים כן בלשון לע"ז כדי שהמזיקים לא ישמעו שאומרים כל הרעב יבוא ויאכל, ויתקבצו וויזיקו הסעודה, והריטב"א ואבודרהם שם כתבו בשם יש אומרים טעם הדומה לזה כדי שלא יכירו המלאכים שאנו מתפארים ויקטרגו עלינו.

יש מנהגים בכל הקהילות בסדר ובאמירת תחילת ההגדה, נציין בהם דבר מה. בספר המנהגים (מירנא ליל הסדר) כתוב ויגביה המצה ויאמר הא כלחמא אז כהא לחמא וכו' עד בני חורין, ובלקט יושר (ח"א או"ח חיים עמוד פט ענין ב) כתב, ויש מדקדקים לומר כהא לחמא עניא, הא כלחמא משום דזה הלחם לא אכלו אבהתבא אלא כזה הלחם. ויראה דאין לשבש המזמורים הישנים בשביל כך, דאשכחן דדרך לשון הקודש מדבר לפעמים כך זה יתנו, ודרשו רבותינו שהראהו מטבע אש ואמר לו כזה יתנו ואפ"ה כתב זה. גם בדרכי משה הקצר (או"ח סימן תעג אות יז) כתב בשם מה"ר אברהם מפראג דאין לשבש ולומר כהא לחמא או הא כלחמא אלא הא לחמא על שם המקרא (שמות טז. לב) למען יראו את הלחם וגו'. גם בספר מטה משה (עמוד העבודה ליל הסדר סימן תרל) כתב שאין לשבש ולומר כהא לחמא או הא כלחמא, כי לשון הפסוק (שמות טז. לב) הוא למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם וגו'. ועל כן נכון לומר כנוסח הקדמוני הא לחמא עניא. ובפסח מעוניין (מגיד אות רמז). כתב ומנהגי היה לומר 'כהא' לחמא עניא, מפני דהא לחמא משמעותו שזהו הלחם בעצמו די אכלו אבהתבא, ונהגתי כן כמה שנים. ושוב בא לידי ספר מטה משה וראיתי (שם בסי' תרל), שאין לומר כהא לחמא עניא, אלא הא לחמא עניא כלשון הפסוק (שמות טז. לב), "למען יראו את הלחם", וכו', וחזרתי לומר הא לחמא עניא וכו'. ואולם המגן אברהם (סימן תעג ס"ק כד), הביא דברי האומרים, שאין לשבש הנוסחא ולומר כהא לחמא או הא כלחמא, והביא דברי החולקים שאין רוצין לומר הא לחמא, וביאר דבריהם משום דאין זה אותו הלחם ממש שאכלו ישראל, וכתב שלכן הביאו הסוברים שאחם לשבש הגירסא ראיה מדכתיב "למען יראו את הלחם אשר האכלתי" וגו', והשתא הרי אין זה הלחם שאכלו שהרי אותו שאכלו כבר אכלוהו, אלא דוגמת הלחם, הכא נמי דוגמת הלחם. וכתב, ומיהו אין זה ראיה דהתם לקח צנצנת מן א"כ שייך שפיר לומר זאת הלחם אשר האכלתי דהא נשתייר מזמן ההוא, אבל הכא אנו אופין מצות חדשות ואין שייך לומר הא לחמא זכו', לכן סיים וכתב האומר הא כלחמא או כהא לחמא לא הפסיד. וכ"כ הגר"ז בשו"ע שלו (סימן תעג סעיף לז). והבן איש חי (ש"ר פרשת צו) כתב, שכשאומר הא לחמא עניא יגביה הפרוסה. ויאמר "הא" בציר"י. ומנהגנו לכפול פסקא זו ג"פ. וכ"כ בספר חזון עובדיה (הגדה של פסח עמ' ה) בשם המחזיק ברכה (סי' תעג סק"ז) שהטעם לזה הוא על פי הקבלה לומר "הא" בציר'. בקהילות יוצאי פרס נוהגים להרים שלוש מצות ואומרים הָא לחמא, הָא לחמא, הָא לחמא, ושוב מתחיל לומר הָא לַחְמָא עַנְיָא וכו'. וכנראה שורש מנהג זה הוא לפי הדעות האמורים לעיל, שרצו לצאת ידי חובת הכל.

צפונה ונגבה

קהילת בני התורה - אגן איילות, גבעת זאב

קהילת בני התורה בשכונה החדשה והמתפתחת "אגן האיילות" המכונה גם "גבעת זאב החדשה", החלה את דרכה דווקא בעיתוי המעניין והמאתגר ביותר - תקופת חודש ניסן תש"פ, מעט לאחר פרוץ משבר הקורונה.

גיבוש הקהילה החל כמיין לתפילות בהתאם להנחיות, אך אחר הידברות בין בני התורה הוסק כי הקמת גוף שירכז את הפעילויות השונות שנעשות, ויתן להן משנה תוקף, ובכך יזכה ציבור האברכים לקבל את המגיע לו בזכות ולא בחסד. המניין המתנהל מדי בשבת בשבתו, הפך בימי בין הזמנים קבוע גם לימות השבוע, ועמם גם סדרי לימוד ושיעורי תורה ע"י ציבור בני התורה הצמאים לשמוע ולהרחיב את גבולות התורה.

פעילויות שונות התגבשו להן סביב הקמת הקהילה ובהובלתו המסורה של הרב יעקב קדושים הפועל רבות למען בני התורה בעיר. בהן ניתן למנות את הקמת מוסדות תורה וחינוך רבים, מסגרות כולל לאברכים אשר עד הקמתן נדרשו לנדוד מחוץ לשכונה, קופת צדקה מרכזית לכלל תושבי השכונה, מזמני טיפול בנוער מתמודד, פעילויות ישיבות בין הזמנים לבני הישיבות ועוד ועוד.

בנוסף לכל אלו מתקיימות בקהילה גם חלוקות חסד ותמיכה בבני התורה, וטיולים ופעילויות בבין הזמנים לבני הישיבות. מדי שבת בשבתו מתקיים בבית המדרש עונג שבת יחודי לבני הישיבות.

בימים אלו שוקדים גבאי בית המדרש על השגת מבנה של קבע עבור בית המדרש של הקהילה, אשר יהפוך למרכז תורני ומגדלור הנותן מענה בכל נושא ולאורך כל מעגל השנה.

שכונת אגן האיילות, ברקע גבעת זאב והעיר ירושלים

עיר:	שם הקהילה:	דירה 3 חד', החל מ:	שכירות 3 חד':	נציג עמלי התורה:	טלפון:
עפולה	בני תורה	₪420,000.00	₪1,500.00	ר משה סויסה	050-9700661
פוריה	מנין אברכים	₪800,000.00	₪1,700.00	הרב יחיאל לוי	052-7612969
קרית אתא	חניכי הישיבות	₪500,000.00	₪2,200.00	הרב שלום ממליה	052-6573753
חריש	איגוד בני תורה	₪980,000.00	₪2,200.00	הרב מאיר מורד	054-8496987
אחיסמך	שערי תורה מנין אברכים	₪1,300,000.00	₪2,500.00	הרב שלום עזרן	052-7649965
אופקים	חניכי הישיבות נחלת יוסף	₪500,000.00	₪1,500.00	הרב אברהם אטאס	054-8405674
אגן האיילות	בני תורה	₪ 1,600,000.00	₪ 2,500.00	הרב יעקב קדושים	052-764-3389

עלי ספר

הגדה של פסח – מהרש"א אלפנדרי // הרב נחום סילמן

בשורה טובה ומשמחת עם הופעת ההגדה שרבים ציפו לה "הגדת מהרש"א" הכוללת אוצר בלום של פירושים וחידושים, מנהגים ופסקים, מערכות ותשובות משלחנו של גאון הדורות הגאון הנודע לשם ותהלה בכל קצוות תבל, הס"ק הגאון הקדוש רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצוק"ל וזיע"א.

הגדה זו שהופיעה השנה על מדפי חנויות הספרים, איננה רק הגדה, היא גם הפתעה, הן מצד בעל ההגדה ואישיותו המפורסמת, והן מצד הפירוש המחודש על סדר ההגדה.

פירוש הגדה זו ע"ס ההגדה בעניני הפסח, חמץ ומצה, ליל הסדר יו"ט וחוה"מ ועוד. המקורות לחידושים אלו הינם מספרי ומכתביו, חלקם רואים אור לראשונה מעצם כתיבת יד קדשו. והמדור השני כולל עובדות ומעשי רב על סדר ההגדה משבחיו של אותו צדיק, וכן ממה שסיפר אותו צדיק בחיי חיותו אודות אבותיו ורבותיו נוחי נפש, והינם מלוקטים מספרים שונים ומפי השמועה.

בסוף הספר מצורף חיבור לטהרה את הקובץ הנכבד "תולדות מהרש"א" שהוא כ-200 עמו' הכולל את הידוע לנו מקורות חייו ופועלו של רבינו הגדול אשר היה חד בדרא ומאורן של ישראל והאריך ימים בשיבה טובה ומופלגת עד קרוב ל-120 שנה. בדמותו מתמזגים ונושקים דברי ימי ישראל משלהי שנות הת"ק ועד פעמי שנות הת"ש, וסיפורו הוא סיפור קהילות ישראל בקושטא, דמשק, צפת וירושלים. פרק הקובע ברכה לעצמו הוא מסכת קטריו עם גדולי הדור מכל העדות והחוגים. חיבור זה יוצא לקראת מלאות 90 שנה להסתלקותו בכ"ב לחודש אייר הסמוך [תר"ץ-תשפ"א].

מלאכת הליקוט והחיבור לספר זה נעשתה ע"י הרב נחום סילמן שליט"א - מחשובי האברכים באיגוד עמלי התורה אשר כבר אתמתי גברא וקמיעא והו"ל כמה הגדות וספרים מתורתם של גדולי ומאורי הדורות. ברכותינו שלוחה להרהמ"ח שימשיך להנאותינו בעוד ספרים טובים ומועילים.

הספר מכיל כ-700 עמודים, הופק ויצא לאור בהוצאת טקסט רץ, במהדורה מפוארת ומושקעת מאוד, בעיצוב כריכה מרהיב ובעימוד מאיר עיניים.

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות או במוקד המכירות של טקסט רץ בטל' 039-111-444 ובאתר. פרטים נוספים ניתן לקבל בטל' 052-7682413.

עמלי התורה - איגוד קהילות האברכים בירושלים
אישור קהילות האברכים בירושלים

בשורה משמחת!

מכירת חמץ שע"י איגוד עמלי התורה

הננו שמחים להודיע לציבור בני התורה כי אחר השתדלות בס"ד עלה בידינו לארגן מכירת חמץ בהידור רב, ע"י איגוד עמלי התורה.

המכירה תבוצע על ידי מורנו הגאון הגדול **רבי שלמה ידידיה זעפראני** שליט"א - נשיא קהילות עמלי התורה, מורנו הגאון **רבי נפתלי אברז'ל** שליט"א - רב קהילת "מניין אברכים", ומורנו הגאון **רבי אלחנן פרץ** שליט"א - מראשי ישיבת רינת התורה ואב"ד חוקת משפט.

החמץ יימכר לגוי 'מהודר' (ממשפחה 'מיוחסת', ובעל עסק בעצמו המבין את משמעות המכירה).

לשם מכירת החמץ יש למלא את הטופס הנמצא אצל נציגי הקהילות או הנציגים המקומיים (קהילות ומקומות שאין אצלם נציג נקראות לפנות בהקדם).

היות ויש מעוניינים לבצע מכירה מוקדמת - המכירה תתקיים בשני סבבים, ביום ה' וביום ו'.

המעוניינים למכור ביום ה'
עליהם להעביר את הטפסים לנציג הקהילה
עד ליום ד' - ליל חמישי, בשעה 22:00.

המעוניינים למכור ביום ו'
עליהם להעביר את הטפסים לנציג הקהילה
עד ליום ה' - ליל שישי, בשעה 22:00.

טפסים שיגיעו לאחר מכן לא יתקבלו!

בברכת פסח כשר ושמח
הנהלת איגוד "עמלי התורה"

היכלי התורה | מקור ברוך
בני הישיבות | מעלות דפנה
מסה משה | רמות א'
מסילת ישרים | רמות א'
אבי עזרי | רמות א' - הקנסרי
אוהל משה | רמות ב'
בני תורה | רמות ג'
חניכי הישיבות | רמות ד'
ברכת אברהם | רמות ד'
בני הישיבות | רמות פולין
מנין אברכים ובני תורה | בית וגן
חסד לאברהם | בית וגן
שמחה לאיש | גבעת שאול
מנין אברכים | נווה יעקב
עטרת אברהם | נווה יעקב
בני תורה - מרוקאי | נווה יעקב
זכור לאברהם | נווה יעקב
תפארת יעקב חיים | נווה יעקב
אמרי חיים | נווה יעקב
בני תורה | פסגת זאב
בני תורה | קריית מנחם
בני תורה | גילה א'

הודעה משמחת

עמלי התורה
איגוד קהילות האברכים בירושלים

הננו שמחים להודיע לציבור עמלי התורה כי בס"ד עלה בידינו להשיג לקראת החגים הבע"ט **שוברי הנחות וסבסודים משמעותיים לרכישת ביגוד, הנעלה, משקפיים ועוד**
במגוון רשתות וחנויות יוקרה. את ההטבות וההנחות ניתן לקבל תמורת שוברי הנחה של החניוות, או ע"י שובר ההטבות והנחות שי"ל ע"י איגוד עמלי התורה, וכדלהלן:

בחנויות אלו יש לקנות את שובר הנחה אצל הנציג ל 5 ש"ח:

נעלי פאקו מישל מלכי ישראל 17 / יחזקאל 10
כל הנעליים עד 300 ₪ ב-220 ₪ בלבד // תשלום מראש אצל הנציג.

לונדון טיילור פרי חדש 6
המקום הנכון באופנה תובל 8
חליפות עד 700 ₪ ב-450 ₪ [תשלום מראש אצל הנציג]
שאר החליפות בהנחת 5 בחנות ₪ 100
כמו"כ ניתן לקנות חליפות אלו ע"י השובר הבל
בחנות המקום הנכון בתוספת 200 ₪

בחנויות דלהלן, ניתן לקבל את שובר ההנחה לחברי האיגוד אצל הנציגים, התשלום בחנויות.

אקסוס שמגר 16 יחזקאל 29
ניתן לקבל את כרטיס המנגוני של אקסוס
המקנה כ-10% הנחה על כלל המוצרים בחנות,
הטבה מיוחדת לחברי "האיגוד" לרוכשים חליפה,
שובר לקבלת עניבה מתנה ניתן לקבל אצל הנציג.

משקפיים ויסטה עלי הכהן 10
כל המסגרות ב-370 ₪ בלי מסגרת תוספת של 50